

DA
BO TUDI
JUTRI
ŽIVLJENJE

ČETRTI SAMOPRISPEVEK V LJUBLJANSKIH OBČINAH ZA VAROVANJE IN IZBOLJŠANJE OKOLJA

VSEBINA:

Sklep mestne konference SZDL Ljubljana s predlogom, da Skupščina mesta Ljubljane obravnava in sprejme sklep o razpisu referenduma	2
Predlog sklepa o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka IV. v mestu Ljubljani s prilogo in obrazložitvijo	4
Program izgradnje objektov in naprav	8
Dodaten predlog mestne konference SZDL Ljubljana za delegatsko razpravo in odločanje	16

Za četrti samoprispevek

Občinske konference SZDL vseh ljubljanskih občin so na svojih zasedanjih oblikovale — na podlagi javne razprave v krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah in skupnostih ter društvih — stališča, predloge in zahteve delovnih ljudi in občanov o možnem programu četrtega samoprispevka v Ljubljani.

Na podlagi večinskega stališča delovnih ljudi in občanov in njihove podpore urejanju najbistvenejših ekoloških problemov je mestna konferenca SZDL Ljubljana na svoji 16. seji dne 8. 10. 1986 sprejela

sklep

da predlaga Skupščini mesta Ljubljane v obravnavo in sprejem sklep o razpisu referendumu za uvedbo samoprispevka IV v mestu Ljubljani. Ta predlog obsega tudi program izgradnje objektov in naprav. Hkrati je mestna konferenca SZDL sprejela dodaten predlog, da delegacije in zbori skupščin preučijo vključitev izgradnje vodohrama na grajskem hribu ter priključnega vodovoda in prestavitev kanalizacijskega kolektorja A-4 ob Vilharjevi cesti v program samoprispevka IV in se o tem opredelijo.

V javni razpravi so bili največkrat izpostavljeni nekateri predlogi, vprašanja in zahteve občanov in delovnih ljudi, na katere Operativni štab daje naslednje odgovore oziroma predloge:

● Zakaj samoprispevek?

Zato, da bi hitreje odpravili nekatera bistvena žarišča onesnaženosti in neurejenosti v našem življenjskem in delovnem okolju, ki škoduje našemu zdravju in okolju. Tudi zato, ker bomo s samoprispevkom usmerili naše napore na bistvene naloge, s tem pa vzbudili široko akcijo gospodarstva in drugih dejavnikov, da se razmere začnejo popravljati in urejati. Zato, da bomo imeli neposreden nadzor pri uresničevanju sprejetih nalog ter izboljšali našo organiziranost in zakonitost. Torej zato, da učinkoviteje posežemo v razmere in združimo vse naše vire in moči!

Ob širokih razpravah o družbenem planu Ljubljane za obdobje 1986–1990, ki je bil sprejet lani decembra 1985, je bilo predvideno, da se tudi s samoprispevkom razrešujejo problemi razvoja mesta. Na podlagi pozitivne odločitve delovnih ljudi in občanov Ljubljane novembra 1986 bi bilo s tem samoprispevkom mogoče zbrati nenadomestljivo pomembna sredstva za reševanje perečih ekoloških in prostorskih problemov Ljubljane.

● Zakaj moramo s sredstvi samoprispevka prednostno reševati probleme varstva in izboljšanja okolja?

Vse analize in bilance kažejo, da bi z redno združenimi viri iz prispevkov delovnih ljudi in sredstev gospodarstva, pa tudi s krediti, pereče probleme varstva in izboljšanja okolja reševali še več desetletij. Gospodarstvo samo, zlasti nekateri veliki onesnaževalci, je že in bo še naprej izdajalo sredstva za zdravo in čisto okolje, ne glede na težko ekonomsko situacijo. Vendar je potreben skladnejši in celovitejši nastop vseh dejavnikov pri reševanju teh problemov. Brez učinkovitih sprememb v ravnanju onesnaževalcev okolja in solidarnega odpravljanja virov onesnaževanja ne more biti uspešna nobena preventiva. Veliko prebivalcev in gostov bi hudo občutilo posledice neurejenega okolja in škodljivih pojavov. Ne nazadnje s tem sami odločamo kaj, kdaj in kako bomo rešili!

Z odpravljanjem problemov ne kaže odlašati, saj postajajo škodljive posledice huda ovira tudi za razvojna prizadevanja v mestu. Stroški urejanja prostora in komunalnega vzdrževanja zdaj rastejo; v bolj zdravih in varnih razmerah bodo za nas lažje sprejemljivi in nadzorovani. S takšno obrazložitvijo je bil že ob sprejemanju planov do leta 1990 v skupščinah občin in mesta predviden četrti samoprispevek, saj je bil povsod podčrtan interes prebivalcev za hitrejše razreševanje nakopičenih

problemov v mestu in okolici, oziroma v vseh petih ljubljanskih občinah. Urbanizacija z dosedanjimi možnostmi ni razreševala teh problemov in če še tako grajamo naš dosedanji odnos do okolja, nam ostaja le eno: z združenimi močmi in viri reševati probleme.

● Ali obstaja predlog celovite rešitve problemov varstva in izboljšanja okolja?

Skupščina mesta Ljubljane že obravnava okvirni in celoviti program varovanja in izboljšanja okolja v ljubljanskih občinah do 1990, v katerem so tudi naloge, ki naj bi jih s sredstvi samoprispevka hitreje in temeljiteje razrešili do konca 1991. Na tej podlagi bodo v vseh organizacijah in skupnostih konkretno določene naloge, ki jih moramo razrešiti. Ob tem moramo poudariti, da smo lani decembra sprejeli tudi dolgoročni plan »Ljubljana 2000«, z novo urbanistično zasnovano, ki temelji na strogem upoštevanju ekoloških faktorjev.

Marsikje ugotavljajo, da to ni povsem ekološki program in da se ustrezno ne obnašajo tisti, ki bi morali preprečiti onesnaževanje in posledice za ljudi! Ta program, tako je ocenila tudi javna razprava, je naravnani na bistvena žarišča onesnaževanja in neurejenosti okolja, česar pa ni mogoče kot z nožem odrezati od urejanja prostora. Priznati moramo, da ni bilo doslej dovolj učinkovitih prizadevanj na nobeni ravni, posledice tega pa nas vse udarjajo. Samoprispevek za reševanje bistvenih problemov ljubljanskih občin je hkrati pobuda in najresnejše opozorilo, da bo moralo gospodarstvo in vsak onesnaževalec okolja še posebej, storiti svoje, **da bomo imeli čisto ozračje, zdravo pitno vodo, neonesnažena tla, več miru in zdravja, urejeno središče in dobro zaledje.** S samoprispevkom ne bomo rešili vsega; mnogo več tega lahko dosežemo še z varčevanjem, kulturnim odnosom, preventivo in doslednim spoštovanjem predpisanega reda. Potrebna je vzgoja, boljše raziskovalno delo, skrbnejše upravljanje, odločnejši nadzor in vzajemnost. **Delamo zase, za naše otroke in vnuke!**

● Kako je z dokumentacijo, potrebno za izvedbo nalog iz predloženega programa samoprispevka?

Pri predstavitvi vsakega predlaganega objekta navaja nosilec investicije stanje pripravljanja dokumentacije. Za nekatere objekte so projekti in rešitve pripravljene, da bo mogoče takoj pričeti z uresničevanjem nalog iz samoprispevka.

V programu so predvideni tudi objekti, za katere so potrebne še dodatne raziskave in odločitve o najustreznejši rešitvi, preden bo pridobljeno ustrezno dovoljenje oz. se bo pričela gradnja. Pristojne službe in organi bodo obravnavali pripravo projektov in urejanje ustreznih dovoljenj prioritarno — z odgovornostjo, da se kvalitetno in v predvidenem roku

izpolni program samopriskpevka. Nosilci investicij pa so polno odgovorni za pripravo in izvedbo projektov, ko morajo dobiti vsa soglasja in prestati strokovno preverjanje, prav tako pa na natečajih poiskati najustreznejše izvajalce del.

● Kako je z zagotovitvijo finančne konstrukcije programa samopriskpevka?

V finančni konstrukciji programa četrtega samopriskpevka je zajetih deset različnih finančnih virov, saj morajo bistven delež prispevati nosilci investicij, ki so tudi najemniki bančnih kreditov, na tej podlagi pa se določajo tudi sredstva samopriskpevka. Okvirne vsote so bile določene že s srednjeročnimi plani, dokončne odločitve pa bodo sprejemale skupščine SIS in organi, ki imajo takšna pooblastila – tako v delovnih organizacijah kot v bankah in skladih. Do sprejetja sklepa Skupščine mesta Ljubljane o razpisu referendumu mora biti finančna konstrukcija dokončno opredeljena in preverjena na podlagi v javni razpravi popravljenega programa. Z uresničevanjem samopriskpevka je nakazana tudi odgovornost vseh drugih financerjev, da se naloge uresničijo.

● Ali so roki uresničitve programa realni?

Nosilci investicij s podpisi odgovornosti zagotavljajo njihovo uresničljivost in realnost. Če bi raziskave pokazale, da so možne tehnološko boljše rešitve od sedaj znanih in izbranih, bo takšno koristno spremembo dovolil samo najvišji organ – delegatska skupščina samopriskpevka IV. – na podlagi splošno sprejemljive strokovne ter finančne argumentacije. O tem mora biti obveščena javnost.

● Kako je s cenzusom oz. z oprostitvijo plačevanja?

Operativni štab je, ob upoštevanju stališč predsedstva MK SZDL Ljubljana in predlogov iz javne razprave zlasti društev upokojencev, predložil naslednje rešitve: plačevanja samopriskpevka naj bodo oproščeni vsi, ki ne dosega 70% povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v Ljubljani, kar pomeni 74.722 din v preteklem polletju in kar bo razbremenilo okoli 40% upokojencev in okoli 5,8 delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki. Operativni štab meni, da iz objektivnih razlogov niso uresničljive druge podrobnejše ali posebne opredelitve, saj bi se s tem zapletli pri odločitvah in akcijo obremenjevali z novimi stroški in postopki.

Ne glede na zgoraj povedano, pa zakon določa, od katerih prejemkov se ne plačuje samopriskpevek, kar je v gradivu oziroma obrazložiti sklepa o razpisu referendumu že posebej navedeno.

Strokovna in administrativna opravila v zvezi z odločanjem o oprostitvi plačevanja samopriskpevka v izjemnih primerih – ko bi iz upravičenih razlogov bistveno bil poslabšan materialni položaj upokojenca ali delavca – bodo opravljali Centri za socialno delo. Meje vsote za določanje oprostitve plačevanja samopriskpevka se bodo dvakrat letno usklajevale z rastjo življenjskih stroškov oz. osebnih dohodkov.

Operativni štab je izračunal, da bi skupen znesek samopriskpevka v vseh petih letih plačevanja predstavljal okoli 90% enega mesečnega osebnega dohodka oz. mesečne pokojnine. Razdeljeno na 60 mesecev to ne bo preveliko breme, zbrana sredstva pa bodo omogočila hitrejšo rešitev problemov in odpravo mnogih hudih problemov, ki tarejo danes nas in bi lahko bili huda ovira za naše potomce jutri.

● V javni razpravi so bili predlogi po oblikovanju teles, ki naj neposredno spremljajo izvrševanje programa.

Operativni štab je to pobudo vgradil v predlog sklepa o razpisu referendumu. Družbeno-strokovne svete, sestavljene iz predstavnikov občanov in delovnih ljudi, strokovnjakov iz znanstvenih institucij, družbenopolitičnih organizacij in društev, naj bi po tem predlogu imenovala Skupščina mesta Ljubljane za vsak projekt posebej.

Nadzor nad celoto programa je po sklepu razviden iz obrazložitve sklepa, katerega besedilo se objavlja kot priloga gradiva za razpravo v delegacijah.

● Ob dosedanjih treh samopriskpevkih je bilo med njihovo realizacijo obveščanje javnosti pomanjkljivo. Zakaj?

Tudi v sistemu informiranja in v organiziranju dejavnosti za

varstvo okolja zaostajamo za potrebami! Operativni štab predlaga MK SZDL Ljubljana kot najvišjemu organu te najširše družbenopolitične organizacije, naj posveti vso skrb rednemu, pogostemu in natančnemu obveščanju najširše javnosti o problemih in poteku dela. Organi četrtega samopriskpevka, družbeno-strokovni svet ob vsakem objektu, kakor tudi družbeno-politične skupnosti in njihovi organi, pa »Dnevnik« in »Radio Glas Ljubljane«, morajo vsak zase in vsi skupaj odgovorno skrbeti za obveščanje občanov in delovnih ljudi vseh petih ljubljanskih občin.

● Ali v primeru četrtega samopriskpevka ni premalo izpostavljena solidarnost občanov in delovnih ljudi vseh petih občinskih skupščin.

Da, to je morda res. Vendar Operativni štab meni, da se bo ta solidarnost pokazala predvsem na voliščih pri opredeljevanju ZA reševanje problemov čistega zraka, zdrave in sigurne oskrbe z vodo ter odstranjevanja odpadkov in odplak. Izkazali naj bi jo vsi mi, ki smo že z dosedanjimi samopriskpevki mnogo dobili, nekateri več, nekateri manj, kot celota pa vsi.

● Ali ne bodo nekatere občine s četrtem samopriskpevkom dobile več, druge pa manj?

Zraka, vode in odpravljanja nesnage v tako enotnem prostoru, kot je ljubljanska kotlina, ne moremo deliti z občinskimi mejami. Zato je tudi program tako zastavljen, kot so se zanj opredelili delovni ljudje in občani vseh petih ljubljanskih občin.

Operativni štab še enkrat poudarja, da odločitev za četrty samopriskpevek ne pomeni dodatne, nove obremenitve osebnih prejemkov. Gre le za nadaljevanje našega dosedanjega financiranja izbranih nalog in referendumskega ZA, tistega ZA, ki je skupnosti prebivalcev Ljubljane že zagotovil tisoče novih mest v otroških vrtcih, osnovnih šolah, domovih za ostarele občane in zdravstvenih domovih, pa tudi mnogo novih delovnih mest! Zdej temu priključujemo program najbolj temeljnih zahtev za zdravo življenje v mestu. S četrty samopriskpevkom bomo, ker gre za izboljšanje, prešli od dolgoletnih napovedi k dejanjem. Zato: ZA!

DA
BO TUDI
JUTRI
ŽIVLJENJE

Predlog sklepa o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka IV v mestu Ljubljani s prilogo in obrazložitvijo

Na podlagi 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. l. SRS št. 23/77, 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. l. SRS št. 35/85) ter 16. in 91. člena Statuta mesta Ljubljane (Ur. l. SRS 13/86) je Skupščina mesta Ljubljana na seji zбора združenega dela dne, na seji zбора občin dne in na seji družbenopolitičnega zбора dne sprejela

SKLEP O RAZPISU REFERENDUMA ZA UVEDBO SAMOPRISPEVKA IV V MESTU LJUBLJANI

1. člen

Za območje mesta Ljubljane se razpiše referendum za uvedbo samoprispevka IV (v nadaljnjem besedilu: samoprispevek).

2. člen

Referendum bo v nedeljo, 23. novembra 1986.

3. člen

Na referendumu se delavci, delovni ljudje in občani izrečejo o uvedbi samoprispevka v denarju za obdobje petih let, od 1. 1. 1987 do 31. 12. 1991.

4. člen

Sredstva, zbrana s samoprispevkom, se uporabijo za sofinanciranje izgradnje objektov za varovanje in izboljšanje okolja ter izboljšanje komunalne opremljenosti mesta Ljubljane.

Priloga I. s programom samoprispevka IV je sestavni del tega člena.

5. člen

Skupen znesek sredstev, potreben za izvršitev programa iz 4. člena tega sklepa, znaša v cenah decembra 1985 39.025 mio din, s samoprispevkom zbrana sredstva pa 19.300 mio din.

Dinamika izvajanja programa samoprispevka se določi z letnimi plani.

6. člen

Samoprispevek plačujejo delavci, delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo na območju ljubljanskih občin, po stopnji 1,5% od osnov:

1. delavci, delovni ljudje in občani od osebnih dohodkov, zmanjšanih za davke in prispevke iz osebnih dohodkov, od nadomestil osebnih dohodkov in od pokojnin;

2. delovni ljudje, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot glavni poklic in se jim davek odmerja v pavšalnem letnem znesku, od osnove, od katere se obračuna prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zmanjšane za prispevke iz te osnove in odmerjeni davek in od nadomestil osebnih dohodkov;

3. delovni ljudje in občani, ki opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot postranski poklic in so obdavčeni;

— po dejanskem dohodku — od ostanka čistega dohodka zmanjšane za davek,

— v pavšalnem letnem znesku — od osnove, ki ustreza 2-kratnemu pavšalnemu davku;

4. delovni ljudje in občani, ki občasno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost, če ni s predpisi prepovedana, od ostanka čistega dohodka, zmanjšane za davek;

5. delovni ljudje in občani, ki se jim odmerja davek iz kmetijstva — od katastrskega dohodka negozdnih zemljišč in vrednosti lesa, odkazanega za posek;

6. delovni ljudje in občani od priložnostnih dohodkov iz:

- kmetijskih, gospodarskih ali poklicnih oziroma drugih dejavnosti,

- avtorskih pravic ter

- osebnih dohodkov iz naslova pogodb o delu, od katerih se plačuje davek po odbitku, zmanjšanih za davke in prispevke po odbitku ter pri dohodkih iz avtorskih pravic za normirane ali dejansko priznane materialne stroške.

7. člen

Samoprispevek se ne plačuje od prejemkov iz socialnovarstvenih pomoči, od priznavalnini, od invalidnine in od drugih prejemkov po predpisih o vojaških invalidih in civilnih invalidih vojne, od denarnega nadomestila za telesno okvaro, od dodatka za pomoč in postrežbo, od starostne pokojnine priznane po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov, od štipendij učencev in študentov ter od drugih nagrad, ki jih prejmejo učenci in študenti na proizvodnem delu oziroma na delovni praksi.

Samoprispevka ne plačujejo delavci, delovni ljudje in občani iz 1. in 2. točke 6. člena, katerih osebni dohodek oziroma pokojnina ne presega zneska 70 procentnega izplačanega čistega OD na delavca v Ljubljani v preteklem polletju.

Znesek obračunanega in odtegnjenega samoprispevka od pokojnine oziroma od osebnega dohodka delavcev, delovnih ljudi in občanov iz 1. in 2. točke 6. člena tega sklepa, ne sme biti večji od razlike med priznano pokojnino oziroma med akontacijo OD in zneskom, določenim v prejšnjem odstavku tega člena.

Samoprispevka ne plačujejo delovni ljudje in občani iz 4. točke 6. člena tega sklepa, katerih letni katastrski dohodek negozdnih površin ne presega zneska, do katerega so oproščeni davka od dohodka iz kmetijske dejavnosti in zavezanci, ki so sami ali njihovi družinski člani pokojninsko ali invalidsko zavarovani na podlagi dohodkov iz kmetijstva, če katastrski dohodek negozdnih zemljišč ne presega zneska, do katerega so oproščeni davka. Plačevanja samoprispevka so oproščeni tudi zavezanci iz višinskih krajev, kjer so proizvodni, ekonomski in prometni pogoji še posebno slabi. Ti zneski in kraji so določeni v odloku o davkih občanov posamezne občine.

8. člen

V izjemnih primerih, ko bi plačevanje samoprispevka ogrozilo nujno preživljanje zavezanca in njegove družine, zavezanec lahko prosi, da se ga oprostijo plačevanja samoprispevka.

O zahtevkih občanov iz 1. odstavka tega člena odloči pristojni organ občinske skupnosti socialnega skrbstva – po postopku, določenem s Samoupravnim sporazumom o uresničevanju socialnovarstvenih pravic (Ur. l. SR, št. 26/84).

Postopek za uveljavitev oprostitev plačevanja samoprispevka se lahko uvede tudi po uradni dolžnosti.

9. člen

Sredstva samoprispevka se uporabijo skladno z letnimi plani in dotokom sredstev izključno za izvajanje investicijskih del iz 4. člena tega sklepa in se zbirajo na posebnem računu.

10. člen

Skupščina mesta Ljubljane in samoupravne interesne skupnosti, ki sofinancirajo program samoprispevka s posebnim sporazumom ustanovijo skupnost za izvedbo programa samoprispevka, ki bo odgovorna za zbiranje ter pravilno in namensko uporabo sredstev.

S sporazumom iz prvega odstavka tega člena določijo udeležnike sestavo, način dela in pristojnosti skupščine te skupnosti, njenega izvršilnega organa in drugih organov ter organa samoupravnega nadzora.

11. člen

Skupščina mesta Ljubljane v okviru svojih pravic in dolžnosti spremlja izvajanje tega sklepa in opravlja v sodelovanju z organom samoupravnega nadzora skupnosti samoprispevka družbeno nadzorstvo nad zbiranjem ter pravilno in namensko uporabo sredstev samoprispevka.

12. člen

Skupnost samoprispevka je dolžna svojim ustanoviteljem najmanj dvakrat letno poročati o izvajanju programa samoprispevka in o uporabi s samoprispevkom zbranih sredstev.

13. člen

Za redno spremljanje izvajanja programa samoprispevka ustanovi Skupščina mesta Ljubljane svete za družbeno-strokovni nadzor za naloge iz 4. člena tega sklepa.

Sveti iz prvega odstavka tega člena bodo Skupščini mesta Ljubljane poročali o izvajanju nalog programa samoprispevka najmanj dvakrat letno.

14. člen

V skladu s svojimi pristojnostmi služba družbenega knjigovodstva nadzira zbiranje in uporabo sredstev samoprispevka.

15. člen

Znesek 70 procentnega povprečnega izplačanega čistega OD na delavca v združenem delu v Ljubljani v preteklem polletju po podatkih Zavoda SRS za statistiko ugotovi in objavi organ skupnosti samoprispevka v Uradnem listu SRS dvakrat letno in sicer do 15. marca za drugo polletje preteklega leta in do 15. septembra za prvo polletje tekočega leta.

16. člen

Po izteku vsakega leta in petletnega obdobja, za katerega se uvede samoprispevek, skupnost samoprispevka sestavi zaključni račun zbranih in uporabljenih sredstev samoprispevka in ga predloži Skupščini mesta Ljubljane v sprejem.

Skupščina mesta Ljubljana odloči tudi o načinu, kako se uporabljajo sredstva, ki bi ostala po izvedbi programa del, zaradi katerih je bil samoprispevek uveden.

17. člen

Izvajanje referenduma vodijo organi, ki vodijo postopek za volitve delegacij za skupščine družbenopolitičnih skupnosti, in sicer po pravilih, ki veljajo za te volitve.

18. člen

Pravico glasovati na referendumu imajo vsi delavci, delovni ljudje in občani, ki so vpisani v splošnem volilnem imeniku na območju ljubljanskih občin, ter delavci stari nad 15 let.

19. člen

Na referendumu glasujejo delavci, delovni ljudje in občani neposredno in tajno z glasovnicami, na katerih je naslednje besedilo:

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA
MESTO LJUBLJANA

23. 11. 1986

REFERENDUM

za uvedbo samoprispevka IV na območju mesta Ljubljane za obdobje od 1. 1. 1987 do 31. 12. 1991

glasujem

PROTI

(Žig)

ZA

NAVODILO:

Tisti, ki glasuje, izpolni glasovnico tako, da obkroži za, če se strinja z uvedbo samoprispevka IV, oziroma proti, če se z uvedbo samoprispevka IV ne strinja.

20. člen

Odločitev na referendumu je sprejeta, če je na območju mesta Ljubljane glasovala zanjo večina delavcev, delovnih ljudi in občanov iz 18. člena tega sklepa. Pri ugotavljanju rezultatov pa se ne štejejo tisti delavci, delovni ljudje in občani, za katere organ za izvedbo referenduma na posameznem glasovalnem mestu uradno ugotovi, da se zaradi dela v tujini ali zaradi služenja vojaškega roka niso mogli udeležiti glasovanja referenduma.

21. člen

Ta sklep velja naslednji dan po objavi v Uradnem listu SRS.

DA
BO TUDI
JUTRI
ŽIVLJENJE

PRILOGA I. k sklepu o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka IV v mestu Ljubljana

PROGRAM FINANCIRANJA

v mio din

Zap. št.	NAZIV INVESTICIJE	Investicijski znesek	OD TEGA		
			samopri-spevek IV	% 4:3	drugi viri
1	2	3	4	5	6
I.	OBJEKTI IN NAPRAVE ZA IZBOLJŠANJE ZRAKA	10.079	5.372	55,3	4.707
1.	EKOLOŠKA SANACIJA TERMOELEKTRARNE TOPLARNE LJUBLJANA	9.279	4.946	53,3	4.333
a)	Vgraditev naprav za čiščenje dimnih plinov	8.229			
b)	Izgradnja novega 180 m visokega dimnika	1.050			
2.	OBJEKTI IN NAPRAVE DALJINSKEGA OGREVANJA IN OSKRBE S PLINOM	800	426	53,3	374
a)	Širitev omrežja daljinskega ogrevanja	800			
II.	OBJEKTI IN NAPRAVE ZA IZBOLJŠANJE IN VAROVANJE PITNE VODE	13.635	8.232	60,4	5.403
3.	POVEZOVALNI SISTEM MESTNEGA VODOVODA	3.070	1.700	55,4	1.370
a)	Primarni vodovod Titova in Celovška	476			
b)	Primarni vodovod Celovška-Dolgi most	2.009			
c)	Primarni vodovod soseske VP 6/1 na Viču	114			
d)	Primarni vodovod Dolgi most-Zičnica	105			
e)	Primarni vodovod Kardeljeva-Opekarska	105			
f)	Primarni vodovod ob Izanski cesti	261			
4.	IZGRADNJA LOKALNIH VODOVODNIH SISTEMOV	9.465	5.552	58,6	3.913
a)	Vodovod Brezova noga-Pijava gorica-Smrjene-Vrh; Brezova noga-Draga-Ig	1.910			
b)	Povezovalni vodovod Brest-Podpeč-Notranje gorice ter Vnanje Gorice-Brezovica-Tržaška c. z vodohramom	3.367			
c)	Vodovodi Dolsko	1.176			
d)	Vodovodi Horjul	290			
e)	Vodovodi Turjak	570			
f)	Vodovodi: Svetje-Medvode-Vikrče; Medvode-Zbilje-Smlednik; rekonstrukcija vodovoda v KS Medvode, Vikrče in Smlednik	650			
g)	Vodovodi na območju: KS Vodice, Bukovica-Šinkov turn, KS E. Kardelj in Gameljne	300			
h)	Vodovodi Besnica: Mali Vrh, Veliko Trebeljevo, Malo Trebeljevo, Prežganje Volavje, Janče, Gaberje, Vnajnariji ter Zgornja in Spodnja Besnica	1.202			
5.	SANACIJA LOKALNIH VODOVODOV	1.100	880	80,0	220
III.	ZAŠČITA VARSTVENIH PASOV VODNIH VIROV	2.200	1.291	58,6	909
6.	IZGRADNJA KANALIZACIJE NA OBMOČJU VODARN	2.200	1.291	58,6	909
a)	Gradnja kanalizacije na območju vodarne Kleče	389,4			
b)	Gradnja kanalizacije na območju vodarne Šentvid	26,4			
c)	Gradnja kanalizacije na območju vodarne Hrastje	1.071,4			
d)	Gradnja kanalizacije na območju vodarne Jarški brod	114,4			
e)	Gradnja kanalizacije na območju vodarne Brest	598,4			
IV.	OSTALI OBJEKTI IN NAPRAVE ZA IZBOLJŠANJE OKOLJA	12.423	4.405	35,5	8.018
7.	IZGRADNJA CENTRALNE ČISTILNE NAPRAVE	9.513	2.854	30,0	6.659
8.	IZGRADNJA ODLAGALIŠČA KOMUNALNIH ODPADKOV	2.910	1.551	53,3	1.359
	SKUPAJ:	38.337	19.300	50,35	19.037

OBRAZLOŽITEV

Delavci, delovni ljudje in občani Ljubljane smo v Družbenem planu mesta Ljubljane za obdobje 1986-1990 (Uradni list SRS, št. 11/86) določili še nadaljnje uveljavljanje samoprispevka kot oblike združevanja sredstev za reševanje skupnih potreb in interesov delavcev, delovnih ljudi in občanov za izboljšanje družbenega standarda in infrastrukture ter zmanjševanja razlik v razvitosti posameznih območij. Samoprispevek IV. naj bi namenili predvsem reševanju perečih ekoloških problemov Ljubljane.

Zakon o samoprispevku (Uradni list SRS, št. 35/85) v 3. členu določa, da samoprispevek lahko izjemoma uvede tudi občinska skupščina, če gre za zgraditev objektov za zadovoljevanje drugih skupnih potreb na področju urejanja naselij in drugega prostora, otroškega varstva in socialnega skrbstva, zdravstvenega varstva, vzgoje in izobraževanja, kulture, telesne kulture ter rekreacije, komunalne dejavnosti, splošne

ljudske obrambe in družbene samozašite, varstva človekovega okolja, kulturnih in zgodovinskih spomenikov in drugih dejavnosti za neposredno zadovoljevanje skupnih potreb na območju občine. Zgraditev takih objektov mora biti predvidena z dogovorom o temeljih družbenega plana oziroma z družbenim planom občine za ustrezno srednjeročno obdobje, v samoupravnem sporazumu o temeljih plana pa predvidena sredstva za izvajanje ustrezne dejavnosti.

Statut mesta Ljubljane (Uradni list SRS, št. 13/86) določa pravice in dolžnosti mesta, ki so mu jih poverile občine. Tako v 16. členu določa, da lahko tudi Skupščina mesta razpiše referendum, če je tako predpisano z zakonom, s statutom ali če to zahtevajo najmanj tri občinske skupščine.

Nadalje 91. člen določa, da Zbor združenega dela, Zbor občin in Družbenopolitični zbor Skupščine mesta Ljubljane enakopravno odločijo tudi o razpisu referenduma, samoprispevka in posojila. Razpis referenduma je predlagala MK SZDL Ljubljana.

V skladu s 7. členom Zakona o samoprispevku sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka IV. v mestu Ljubljani (v nadaljnjem besedilu: sklep) določa:

1. Samoprispevek se uvaža za območje mesta Ljubljane.
2. Samoprispevek se uvaža za sofinanciranje izgradnje objektov za varovanje in izboljšanje okolja ter izboljšanje komunalne opremljenosti mesta Ljubljane. Program za uporabo sredstev, zbranih s samoprispevkom, je določen v Prilogi I. tega sklepa.

3. V 5. členu sklepa je določen skupen znesek, potreben za izvršitev programa in višina sredstev, ki naj bi bila zbrana s samoprispevkom.

4. Samoprispevek se uvaža v denarju za obdobje petih let, od 1. 1. 1987 do 31. 12. 1991.

5. Zakon o samoprispevku določa, da imajo občani ob enakih pogojih enake obveznosti glede plačevanja samoprispevka. Zakon določa, da je zavezanec za samoprispevek občan, ki ima na območju, na katerem je uveden samoprispevek, stalno prebivališče. V skladu z zakonom določa 6. člen sklepa osnove, od katerih se plačuje samoprispevek s stopnjo 1,5%.

6. Nadalje v skladu z 12. in 13. členom zakona o samoprispevku 7. in 8. člen sklepa določata **olajšave pri plačevanju samoprispevka**, pri tem pa je upoštevano stališče Predsedstva MK SZDL Ljubljana, naj bi bili oproščeni plačevanja samoprispevka vsi delavci, delovni ljudje in občani katerih osebni dohodek oziroma pokojnina ne presega zneska 70% izplačanega čistega OD na delavca v Ljubljani v preteklem polletju oz. 74.722 din.

Strokovna in administrativna opravila v zvezi z odločanjem o oprostitvah plačevanja samoprispevka v izjemnih primerih bodo opravljali **Centri za socialno delo**. Le-ti po zakonu o socialnem skrbstvu opravljajo storitve v zvezi z ugotavljanjem gmočnega položaja socialno ogroženih posameznikov in družin. Pristojni organi občinskih skupnosti socialnega skrbstva odločajo o socialno varstvenih pomočeh po postopku, določenim s Samoupravnim sporazumom o uresničevanju socialno varstvenih pravic (Ur. l. SRS, št. 26/84), s katerim je upravičencem zagotovljeno varstvo njihovih pravic.

7. Sklep v členih 10 do 14 določa način strokovnega in družbenega nadzora nad izvajanjem programa samoprispevka.

Skupščina mesta Ljubljane in samoupravne interesne skupnosti, ki sofinancirajo program samoprispevka (Komunalna skupnost ljubljanski občin, Območna vodna skupnost Ljubljana-Sava in SIS za energetiko ljubljanskih občin), s posebnim sporazumom **ustanovijo skupnost za izvedbo programa samoprispevka IV.**, ki je odgovoren za zbiranje ter pravilno in namensko uporabo sredstev. Udeleženske (delovni ljudje in občani po delegatih in delegacijah v Skupščini mesta Ljubljane in njenih organih ter v skupščinah SIS in njihovih organih) s sporazumom o ustanovitvi te skupnosti določijo sestavo, način dela in pristojnosti skupščine te skupnosti, njenega izvršilnega organa in drugih organov, ter organa samoupravnega nadzora ter druge medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti.

Skupščina mesta Ljubljane v okviru svojih pravic in dolžnosti **spremlja izvajanje programa samoprispevka** in opravlja v sodelovanju z organom samoupravnega nadzora skupnosti samoprispevka družbeno nadzorstvo nad zbiranjem ter pravilno in namensko uporabo sredstev samoprispevka. Zato sklep določa, da **mora skupnost samoprispevka ustanoviteljem** (udeleženkam sporazuma o ustanovitvi skupnosti samoprispevka) **najmanj dvakrat letno poročati o izvajanju programa samoprispevka** in o uporabi s samoprispevkom zbranih sredstev. To poročilo pa mora biti pripravljeno na podlagi poročila o organizacijah združenega dela, ki je v skladu z zakonom o graditvi objektov (Ur. l. SRS, št. 34/84) pooblaščen za strokovno nadzorstvo.

Podatke o zbiranju in uporabi sredstev samoprispevka morajo v skladu s svojimi pristojnostmi dajati **tudi služba družbenega knjigovodstva in poslovne banke**.

Za uresničitev in varstvo svojih samoupravnih pravic **delavci v organizacijah združenega dela in v drugih oblikah združevanja dela in sredstev uresničujejo samoupravno delavsko kontrolo neposredno** (z dajanjem pobud in predlogov, postavljanjem delegatskih vprašanj), **po organu upravljanja** (v skupščini skupnosti samoprispevka) in **po organu samoupravne delavske kontrole**. Vse te oblike kontrole predstavljajo v enotnem sistemu uresničevanja samoupravne delavske kontrole **sredstvo in način neposrednega nadzorstva delavcev** nad uresničevanjem samoupravnih splošnih aktov, sprejetih samoupravnih odločitev ter varstva samoupravnih pravic delavcev in družbene lastnine.

Poleg tega **Skupščina mesta Ljubljane** za redno spremljanje izvajanja programa samoprispevka **ustanovi svete za družbeno-strokovni nadzor**, v katere bodo z odlokom Skupščine mesta Ljubljane imenovani delegati delovnih ljudi in občanov, strokovnjaki ter predstavniki znanstvenih institucij, družbenopolitičnih organizacij in društev in sicer za vsaki objekt iz programa samoprispevka IV. posebej.

Z uresničevanjem samoupravljanja, organiziranostjo Skupščine mesta Ljubljane in njenih organov, svetov za družbeno-strokovni nadzor ter skupnosti samoprispevka in njenih organov na delegatskih osnovah z osebno odgovornostjo nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij ter s samoupravno delavsko kontrolo njihovega dela, z javnostjo dela teh organov, obveščanjem delovnih ljudi in občanov **delovni ljudje in občani uresničujejo svoje samoupravne pravice in interese** ter na ta način tudi v primeru Samoprispevka IV.

8. **Izvajanje referenduma vodijo organi, ki vodijo postopek za volitve delegacij** za skupščine družbenopolitičnih skupnosti, in sicer po pravilih, ki veljajo za te volitve.

Pravico glasovati na referendumu imajo vsi delavci, delovni ljudje in občani, ki so vpisani v splošnem volilnem imeniku na območju ljubljanskih občin, ter delavci stari nad 15 let.

Odločitev na referendumu je sprejeta, če je na območju mesta Ljubljane **glasovala zanjo večina delavcev, delovnih ljudi in občanov**, pri ugotavljanju rezultatov pa se ne štejejo tisti delavci, delovni ljudje in občani, za katere organ za izvedbo referenduma na posameznem glasovalnem mestu uradno ugotovi, da se zaradi dela v tujini ali zaradi služenja vojaškega roka niso mogli udeležiti glasovanja na referendumu.

Skupščina mesta Ljubljane mora **sklep o razpisu referenduma objaviti v Uradnem listu SRS najmanj 15 dni pred izvedbo referenduma**.

DA
BO TUDI
JUTRI
ŽIVLJENJE

Program izgradnje objektov in naprav

Javna razprava o predlaganem programu četrtega samopriskevka je bila zaključena v krajevnih skupnostih in delu delovnih organizacij in skupnosti z ocenami, ki so jih podale občinske konference SZDL. Kljub temu, da se krog razprave še nadaljuje v delovnih organizacijah in društvih, je mogoče in je potrebno, da predložimo prečiščen program in s tem omogočimo pravočasno in poglobljeno razpravo v delegatskem sistemu, oziroma pred zasedanji občinskih in mestne skupščine.

Ob vsej razvejanosti in kritičnosti v javni razpravi so občani in delovni ljudje Ljubljane nedvoumno in večinsko podprli predloženi program, hkrati pa je večina menila, da s sredstvi samopriskevka ne bi smeli urejati grajskega pobočja in graditi javnih parkirnih garaž v območju Potniške postaje. Velika večina razpravalcev je enoglasno podprla zlasti ekološko in komunalno-higiensko naravnane projekte.

Zelo številni razpravalci pa so načelno podprli tudi nujnost čimprejšnje obnove in oživitve ljubljanskega gradu in postopno izgradnjo prometnega središča. Pri tem je bila kot posebno nujna naloga poudarjena preselitev avtobusne postaje in taka prometna ureditev tega dela mestnega središča, ki bo prispevala k izboljšanju bivalnega in delovnega okolja, dajala prednost množičnemu in ekološko čistemu ter varčnejšemu javnemu prometu ter učinkoviti povezavi posameznih, z železniškimi napravami ločenih delov mesta. Z gotovostjo lahko trdimo, da bosta tako sanacija grajskega pobočja in njegova energetska in komunalna oprema na eni strani, kakor tudi komunalna priprava in oprema prometnega središča, pritegnili ter omogočili nadaljnja vlaganja gospodarskih in drugih organizacij.

Na podlagi večinskega stališča je Mestna konferenca SZDL Ljubljana sprejela predlog za razpravo v delegacijah in skupščinah.

OBJEKTI IN NAPRAVE ZA IZBOLJŠANJE ZRAKA

EKOLOŠKA SANACIJA TERMOELEKTRARNE TOPLARNE V MOSTAH

Gre za kompleksen načrt, ki bo največ prispeval izboljševanju kakovosti zraka v Ljubljani. Načrt tvori dvoje poglavitnih ukrepov in sicer: vgraditev naprav za čiščenje dimnih plinov in izgradnjo novega 180 metrov visokega dimnika.

Znatno število udeležencev prvega kroga javne razprave ni zaznalo glavnega poudarka tega načrta, ki je predvsem na vgraditvi naprav za čiščenje dimnih plinov in pri tem zlasti na bistvenem, devedestodstotnem zmanjšanju količine žvepla v emisijah TE-TO. Predlagani 180-metrski dimnik mora biti projektiran le zato, da bi še preostale škodljive snovi lahko varno odvajali nad najpogostejšo višino temperaturne inverzijske plasti ljubljanskega ozračja. Bistveno reducirane emisije škodljivih primesi dimnih plinov, razredčene na predlagani višini, ne bodo ogrožale nikogar, ne v bližnji ne v daljni okolici. V nasprotnem pa bi se tudi ta minimalni preostanek prečiščevalnih procesov, ujet v neugodnih vremenskih razmerah v inverzni plasti, kopičil na škodo prebivalcev (zlasti vzhodnega dela) Ljubljane.

Vgraditev naprav za čiščenje dimnih plinov

Podatki kažejo, da se je z uvajanjem daljinskega ogrevanja v Ljubljani po letu 1960 bistveno zmanjšalo onesnaževanje ozračja (v ugodnih razmerah tudi do 10-krat v primerjavi z individualnimi kurišči na trda in tekoča goriva). V obratu, ki ga obravnavamo, proizvajamo hkrati toplotno in električno energijo, tako da na območju ljubljanskih občin vsem daje energijo TE-TO, bodisi električno ali toplotno. Prav ta sistem energetske oskrbe je omogočil, da so dobivali občani Ljubljane v preteklih energetsko zelo težavnih časih kvalitetno energijo, tako toplotno kakor tudi električno. Ne moremo pa več mimo dejstva, da je TE-TO za bližnjo okolico velik onesnaževalec. Tega se delavci TE-TO zavedajo in se v mejah možnosti trudijo, da bi zmanjševali onesnaževanje okolja. Popolna zaščita je izredno zahtevna in draga. Zahteve, da se zniža emisija žveplovega dioksida (SO_2) in dušikovih oksidov (NO_x) v dimnih plinih, je najodločnejša. Tehnološke rešitve obstajajo, a terjajo veliko denarja tako za investicijo kot pozneje za obratovanje. Po znanih podatkih bi rabili za ekološko sanacijo tega energetskega vira naložbo v višini 35 do 40 odstotkov vrednosti celotnega objekta; pri novogradnjah energetskih objektov to znese približno 30 odstotkov.

Leta 1982 je bila izdelana študija o transportu pepela in možnih deponijah ter ustreznih tovarnjakih. TE-TO Ljubljana je sodelovala in še sodeluje na področju ekologije z mnogimi ustanovami in delovnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z reševanjem podobnih težav. Pri študijah in meritvah, pri nabavi instrumentov itd. sodeluje z elektro inštitutom Milan Vidmar, Zavodom za varstvo pri delu SRS, Inštitutom Jožef Stefan, Hidrometeorološkim zavodom SRS, Fakulteto za strojništvo, Ljubljansko univerzo in drugimi. V praksi pa se je doslej vedno zataknilo pri zbiranju potrebnih finančnih sredstev, zato je postalo vprašanje ekološke sanacije TE-TO Ljubljana še toliko bolj pereče in zahteva skupno reševanje.

Program del

Naprave za čiščenje dimnih plinov in posodobitev elektrofiltrov.

Za doseganje zahtevane stopnje čiščenja dimnih plinov je potrebno vzgraditi tehnološko najustreznejše naprave za zmanjšanje emisije SO_2 in istočasno posodobitev elektrofiltrov. Te naprave bodo čistile dimne pline v okviru standardov razvitih zahodno evropskih držav.

Emisije SO_2 in mehanskih delavcev bodo zmanjšane pod dopustno mejo v vseh režimih obratovanja. Prvi nakazanti zaključni študija Smelta in njegovih obratov nemškega konzultanta kažejo, da bo v TE-TO zaradi velikih množin dimnih plinov in zahtev po višji stopnji čiščenja najsmotnejša vgradnja kombiniranega in tehnološko zahtevnega postopka. V dosedanjih raziskavah smo upoštevali enostavnejšo tehnologijo, ki pa po prvih ugotovitvah študije ne bi mogla zadovoljiti zahtevane stopnje čiščenja v Ljubljani. Zato je neposredna vrednost naprav višja od vrednosti na osnovi zaključkov in ponudb pred dvema letoma.

Končni produkt čiščenja mora biti ekološko sprejemljiv in uporaben na sanitarni deponiji.

Tehnološki ukrepi za zmanjšanje dušikovih oksidov (NO_x)

Po dosedaj znanih rezultatih raziskav so pravzaprav najučinkovitejši ukrepi zmanjšanja NO_x – pravilni tehnološki postopki. Količina NO_x v dimnih plinih je v veliki meri odvisna od temperature zgorevanja premoga. Ob sanaciji bodo predelali gorilce tako, da bo moč z regulacijo zraka doseči pogoje izgorovanja, ki ne dovoljujejo pretiranega tvorjenja NO_x . Načrtujemo tudi nabavo ustreznih instrumentov za sprotne meritve NO_x .

Izgradnja novega 180 metrov visokega dimnika

Zdaj oddaja TE-TO Ljubljana v zrak letno okoli 12.000 ton žvepla in 6.500 ton trdnih delcev. Po izgradnji čistilnih naprav za trdne delce (elektrofiltri) in žveplo (naprave za odžveplanje) bo TE-TO Ljubljana letno oddajala v zrak le 1.200 ton žvepla in 300 ton trdnih delcev, kar pomeni, da bodo dimni plini očiščeni 90% žvepla in 99,7% trdnih delcev.

Da bi žveplo, preostalo po čiščenju dimnih plinov, pa tudi trdni delci in še druge sestavine emisije ne prispevali k onesnaževanju zraka v Ljubljani v brezvetrnih in hladnih dneh, ko so inverzne plasti višje od 100 metrov (to je sedanje višine dimnika), morajo zgraditi višji, 180 metrov visok dimnik.

Skratka, najprej je potrebno očistiti dimne pline in nato še tisto, kar ostane, z visokim dimnikom odvesti v višje plasti ozračja. Točko z najvišjo koncentracijo dimnih plinov z višanjem dimnika oddaljujemo od tal. Po teh spoznanjih se ravna zdaj prav povsod po svetu, bodisi pri sanaciji že obstoječih termoelektrarn – toplarn ali pri izgradnji novih. Na enak način so rešili problem onesnaževanja zraka pri novi TE-TO v Gradcu, kjer ne glede na ugodnejše klimatske pogoje kot jih ima Ljubljana, gradijo poleg čistilnih naprav za dimne pline tudi 175 metrov visok dimnik.

Priprave dokumentacije in sama investicija je že v teku, vendar je to večletna naloga. Časovni program je naslednji:

Do 31. 12. 1986 bo Smelt končal študijo, v katero je vloženo 20 milijonov din in ki bo predlagala najprimernejšo tehnološko rešitev za Ljubljano.

Pripravljalna dela bodo izvedena v letih 1987, 1988. Leta 1987 bo izdelan idejni projekt, investicijski program in tender za razpis. Leta 1988 bo izveden mednarodni razpis, zbrane ponudbe in sklenjene pogodbe.

Glavna investicijska vlaganja bodo v letih 1988–1990.

V letih 1989–1992 bo izvedena gradnja s končanjem najkasneje do 1993. leta.

TE-TO Ljubljana posluje že več let na robu pozitivnega poslovnega rezultata in kot delovna organizacija, ki proizvaja tako električno kot toplotno energijo, ni uspela akumulirati potrebnih investicijskih sredstev. Brez skupne akcije v Ljubljani bi se ekološka sanacija TE-TO Ljubljana pomaknila daleč v devetdeseta leta.

Poleg ekološke je potrebna tudi tehnološka sanacija kotlov 1 in 2, sicer bosta po odločbi glavnega republiškega energetskega inšpektorja morala prenehati obratovati. Stroški te tehnološke sanacije so ocenjeni na 8400 milijonov din (srednjeročni plan investicijskih vlaganj TE-TO 1986–1990). Sredstva za to sanacijo bo nosilo Elektrogospodarstvo Slovenije in jih bodo zbrali v okviru plana ter programa investicij Elektrogospodarstva Slovenije za obdobje 1986–1990.

Brez načrtovane ekološke sanacije ni moč pričakovati gradnje nove TE-TO v Ljubljani v obdobju 1990–2000. Dovoljenje za graditev bo dano šele, ko bo TE-TO ekološko sanirana, da ne bo motila niti bližnjih niti bolj oddaljenih naselij. Da je to možno, kažejo številne tovrstne enote v razvitih deželah. Brez novega energetskega vira pa razvoj in širjenje daljinske oskrbe s toploto ne bo možen. Ker zemeljskega plina ne bo dovolj, bosta teža ogrevanja nosila premog in tekoča goriva, ki najbolj onesnažujejo okolje. V tem ozračju bomo delali in živeli, zato je toliko bolj pomembno, da čimprej zagotovimo ekološko sanacijo TE-TO Ljubljana.

NOSILCI NALOGI

Energetska skupnost Ljubljane

DO Termoelektrarna – Toplarna Ljubljana

INVESTITOR:

DO Termoelektrarna Toplarna Ljubljana

ODGOVORNE OSEBE:

mag. Janez Debeljak, dipl. ing. el., direktor DO TE-TO Ljubljana
Franc Stropnik, dipl. ing. str., vodja razvojne službe
DO TE-TO Ljubljana

OBJEKTI IN NAPRAVE DALJINSKEGA OGREVANJA IN OSKRBE S PLINOM

Širitev omrežja daljinskega ogrevanja

Okoli 35% ogrevalne energije ali 900 MW dobijo Ljubljančani preko sistema daljinske oskrbe s toplotno energijo in plinom iz omrežja. Do leta 1992 bomo s sredstvi četrtega samopriprispevka sofinancirali nadaljnjo pospešeno izgradnjo vročevodnega in plinskega omrežja in tako omogočili povečanje odjema ogrevalne energije za 35 MW. Srednjeročni plan SIS za energetiko ljubljanskih občin predvideva, da se bo letni odjem ogrevalne energije povečal za 25 MW, predvsem zaradi priključevanja potrošnikov, ki so se doslej ogrevali iz lokalnih kotlovníc.

V obdobju 1986–1990 bi lahko priključili na sistem daljinske oskrbe s toplotno energijo in plinom iz omrežja 4.904 obstoječih stanovanj, od tega 3.591 stanovanj, ki se sedaj oskrbujejo iz lokalnih kotlarn in 1.313 stanovanj v objektih, ki nimajo centralnega ogrevanja. Tako bomo bistveno prispevali k zmanjšanju onesnaženja zraka v Ljubljani, saj prav majhna kurišča najbolj onesnažujejo zrak.

Z dograditvijo vročevodnega in plinskega omrežja bo tako omogočeno priključevanje skoraj pet tisoč stanovanj na oba daljinska energetska sistema. Z zmanjševanjem porabe primarnih goriv se bo zmanjšala onesnaženost zraka, poleg tega pa tudi transport goriv in pepela.

Investicijsko tehnična dokumentacija za širjenje daljinskega ogrevanja bo pripravljena postopno v letih 1986–1988, sama gradnja pa bo potekala v letih 1987–1992.

NOSILCI NALOG:

SIS za energetiko ljubljanskih občin

DO Energetika Ljubljana

INVESTITOR:

DO Energetika Ljubljana

ODGOVORNE OSEBE:

Slavko Lambergar, direktor DO Energetika

Jurij Paučič, dipl. ing. str., vodja sektorja za razširjeno reprodukcijo DO Energetika

mag. Zdravko Bedenčič, dipl. ing. str., pomočnik vodje sektorja razširjene reprodukcije DO Energetika.

OBJEKTI IN NAPRAVE ZA IZBOLJŠANJE IN VAROVANJE PITNE VODE

POVEZOVALNI SISTEM MESTNEGA VODOVODA

Z dograditvijo ljubljanskega vodovodnega obroča bomo zagotovili pogoje enakomernega vodnega pritiska na centralnem ljubljanskem vodovodnem omrežju in možnosti aktiviranja posameznih črpališč, če izpade eno ali drugo črpališče. S tem bomo dobili hrbtenico vodovodnega sistema, ki bo omogočala nadaljnje urejanje stavbnih zemljišč in boljše oskrbo z vodo v širšem ljubljanskem prostoru. Hkrati bomo izboljšali standard dobave vode in zmanjšali sedanjo porabo električne energije, ki je največji materialni strošek pri delovanju osrednjega sistema za oskrbo z vodo.

Da bi zagotovili enakomernost in varnejšo oskrbo na posameznih območjih Ljubljane ter omogočili napajanje obmestnih predelov občin Vič-Rudnik in Moste-Polje iz vodnih virov, iz katerih se oskrbuje sosednji vodovodni sistem, bomo zgradili manjkajoče primarne in napajalne vode premerov od 500 do 800 mm v skupni dolžini 12,5 kilometra. Sočasno bomo opremili pomembnejše smeri napajanja z napravami za avtomatsko regulacijo pretoka ter s tem dobili možnost povezave s centrom za avtomatsko upravljanje.

Primarni vodovod od **Titove do Celovške ceste** v dolžini 1700 metrov s premerom 600/700 mm bo zagotavljal povezavo severnih vodarn, avtomatizacijo sistema in izboljšanje oskrbe z vodo v občini Šiška. Predvidena je gradnja vodovoda in celotna oprema. Lokacijska dokumentacija je delno pripravljena.

Potrebna sredstva znašajo 476 milijonov dinarjev. Možna je fazna gradnja. Pričetek del je predviden za leto 1989.

Primarni vodovod **Celovška – Dolgi most** v dolžini 7175 metrov s premerom 600/700 mm bo zagotavljal povezavo severnih vodarn z zahodnim in južnim delom Ljubljane ter izboljšanje oskrbe z vodo na tem območju.

Predvidena je gradnja vodovoda in celotna oprema. Lokacijska dokumentacija je delno pridobljena.

Potrebna finančna sredstva znašajo 2009 milijonov dinarjev. Možna je fazna gradnja. Pričetek del je predviden v letu 1989.

Primarni vodovod območja **VP 6/1 Plutal ob Mestnem logu** v dolžini 600 metrov s premerom 400 mm bo dopolnil južno vodovodno zanko. Predvidena je gradnja vodovoda in celotna oprema. Izdelana je programska rešitev in investicijski program ter izdana lokacijska odločba. V izdelavi je PZI.

Potrebna finančna sredstva znašajo 114 milijonov dinarjev. Možna je fazna gradnja. Pričetek del je predviden za konec 1987 leta.

Primarni vodovod **Dolgi Most – Žičnica** v dolžini 550 metrov s premerom 400 mm bo dopolnil južno vodovodno zanko. Predvidena je gradnja vodovoda in celotna oprema. Izdana je lokacijska odločba, v izdelavi pa je izvedbeni načrt. Potrebna finančna sredstva znašajo 105 milijonov dinarjev. Možna je fazna gradnja. Pričetek del je predviden za konec 1987 leta.

Primarni vodovod od **Kardeljeve ceste do Opekarske** v dolžini 375 metrov s premerom 600 mm bo prispeval k izboljšanju oskrbe z vodo v južnem delu Ljubljane. Predvidena je gradnja vodovoda in celotna oprema. Lokacijska dokumentacija je delno pridobljena. Potrebna finančna sredstva znašajo 105 milijonov dinarjev. Možna je fazna gradnja. Predviden je začetek del v letu 1989.

Primarni vodovod ob **Ižanski cesti** v dolžini 1375 metrov, s premerom 400 mm, bo zagotovil dograditev dela zunanje zanke vodovodnega sistema. Predvidena je gradnja vodovoda in celotna oprema. Dokumentacije še ni.

Potrebna finančna sredstva znašajo 261 milijonov dinarjev. Možna je fazna gradnja. Pričetek del je predviden v letu 1989.

IZGRADNJA LOKALNIH VODOVODNIH SISTEMOV

Na območju ljubljanskih občin se šestina prebivalstva oskrbuje z vodo iz lokalnih vodovodov. Univerzitetni Zavod za socialno medicino in higieno Ljubljana sistemsko nadzira vodo v 116 vodovodih. Po ugotovitvah tega zavoda, imajo številni lokalni vodovodi higiensko oporečno vodo. V pretežni meri je nezadovoljivo tudi higiensko-tehnično stanje objektov.

Predlog sanacije oskrbe z vodo iz lokalnih virov je izdelan v dveh delih. Prvi vključuje **dograditev in sanacijo lokalnih vodovodnih sistemov**, s katero rešujemo več vodovodov hkrati. Drugi del zajema sanacijo **lokalnih vodovodov**. V prvem delu naj bi z osmimi sistemskimi vodovodi razrešili problematiko 45 obstoječih lokalnih vodovodov, v drugem pa je predlagana sanacija 49 posameznih vodovodov.

Uresničevanje nalog bo potekalo po izdelanem prioritetenem vrstnem redu in bo ustrezno tehnično pripravljeno.

Pregled del

Dograditev in sanacija lokalnih vodovodnih sistemov zajema 8 vodovodnih sistemov, ki so namenjeni oskrbi 21.500 prebivalcev okoliških naselij Ljubljane. Gre za naslednja dela:

Vodovod Brezova noga – Pijava gorica – Smerjene – Vrh Brezova noga – Draga – Ig

Na območju krajevnih skupnosti Pijava gorica in Ig obstaja več lokalnih vodovodov z neustrezno vodooskrbo. Vodni viri so nezadostni po količini (izjema Ig) in neustrezni po kakovosti vode, visoko ležeča naselja nad Pijavo gorico pa vodovoda sploh nimajo. Posebno ogrožen je Zavod za prizadeto mladino v Dragi pri Igu, kamor vodo za pitje in higieno dovažajo s cisternami.

Na omenjenem območju živi okrog 2000 prebivalcev, tu je 200 kmetij, dve šoli z zmogljivostjo po 400 učencev, v Zavodu za prizadeto mladino pa je trenutno 200 gojencev.

Program predvideva:

- gradnjo dveh eksploatacijskih vodnjakov s spremljajočimi objekti;

- vodovod do novega vodohrama nad Pijavo gorico, vodohram ter prečrpalnico za II. tlačno cono;

- vodovodni sistem nadaljnjih tlačnih con z vodovodi skozi Brezje, Smerjene, Kopanke in Gradišče do Vrha nad Želimljami. Predvideni so vodohrami na Brezovškem hribu, nad Smerjenami, na vzpetini Brzek in na hribu Sv. Petra ter tri vmesne prečrpalnice;

- vodovod mimo Drage in Kremenice do novega vodohrama nad Igom, vodohram ter navezavo vodovodnega sistema Ig.

V raziskovalna dela je bilo doslej vloženih 200 milijonov dinarjev, kar je investirala Območna vodna skupnost Ljubljana – Sava.

Potrebnih je še 1910 milijonov.

Zaradi obsežnosti bodo dela potekala po fazah, pripravljala dela so že v teku. Pričetek gradnje I. faze (vodnjaka ter vodovoda do Drage in Pijave Gorice) je predviden v letu 1988, II. faza (vodovod od Drage do Iga ter vodohrama nad Igom in Pijavo Gorico) in III. faza (višje tlačne cone do Vrha nad Želimljami) pa bosta sledili do leta 1990. Načrti bodo kompletirani vzporedno s pripravljalnimi deli do leta 1988.

Nosilec naloge je DO Vodovod – Kanalizacija.

Nosilec raziskave vodnega vira je OVS Ljubljana – Sava.

Če naložba ne bo uresničena so posledice lahko hude. Že doslej so na območju Iga večkrat zabeležili hidrično epidemijo, ki je ogrozila zlasti najmlajše. V sušnih obdobjih morajo dovažati vodo tudi v nekatera druga naselja označenega območja. Zavod za prizadeto mladino pa je dobil dovoljenje za gradnjo le pod pogojem, da se dokončno reši vodooskrba.

Povezovalni vodovod Brest – Podpeč – Notranje ter Vnanje Gorice – Brezovica – Tržaška cesta z vodohramom

Naselja v krajevnih skupnostih tega območja se oskrbuje z vodo iz neustreznih šestih lokalnih virov. Vseh šest naj bi sanirali, saj gre tudi tu za dolgoročno planiran razvoj.

Program predvideva gradnjo:

- primarnega vodovoda po Tržaški cesti do Brezovice v dolžini 3825 metrov s premerom 400 mm. Predvidena je gradnja vodovoda in celotna oprema. Potrebna so sredstva v višini 765 milijonov dinarjev; izdelana je programska rešitev, PZI bo izdelan za posamezne odseke postopno od leta 1987–1989.

- primarnega vodovoda Brezovica – Notranje Gorice v dolžini 3245 metrov s premerom 350 mm in v dolžini 1155 metrov s premerom 300 mm. Gre za ureditev oskrbe z vodo v Vnanjih in Notranjih Goricah. Predvidena je gradnja vodovoda in celotna oprema. Izdelana je programska rešitev. Potrebna so sredstva v višini 857 milijonov dinarjev. Možna je postopna gradnja. Pričetek del je predviden v letu 1988;

- primarni vodovod Notranje Gorice – Podpeč v dolžini 2090 metrov s premerom 300 mm. S tem bi izboljšali oskrbo z vodo v KS Preserje – Podpeč. Predvidena je gradnja vodovoda in celotna oprema. Izdelana je programska rešitev. Potrebna so sredstva v višini 3376 milijonov dinarjev. Možna je postopna gradnja. Pričetek del je predviden v 1989 letu;

– primarni vodovod Brest – Podpeč v dolžini 6325 metrov s premerom 300 mm. S tem bi dodatno izboljšali oskrbo z vodo v KS Podpeč – Presejce, Vnanje in Notranje Gorice, Brezovica. Predvidena je gradnja vodovoda in celotna oprema. Izdelana je programska rešitev. Potrebna so sredstva v višini 1119 milijonov dinarjev. Predviden pričetek del v letu 1990;

– vodohram – z njim naj bi zagotovili normalizacijo oskrbe z vodo v zahodnem delu Ljubljane, na območju KS Kozarje, Brezovica in Notranje ter Vnanje Gorice. Predvidena je gradnja in oprema vodohrama. Lokacije in projektne dokumentacije še ni. Potrebna so sredstva v višini 250 milijonov dinarjev. Pričetek del je predviden v 1989 letu. Z izgradnjo navedenega povezovalnega vodovoda ter priključitvijo obstoječih lokalnih vodovodov bodo obravnavana naselja oskrbovana z vodo iz centralnega vodovodnega sistema Ljubljana. Lokalno vodovodno omrežje bo potrebno predhodno prilagoditi novim spremembam.

Nosilec naloge je DO Vodovod – Kanalizacija Ljubljana.

Vodovodi Dolsko v skupni dolžini okrog 6,5 kilometra

Na območju KS Dolsko in KS Klopce – Vrh je treba dokončati vodovod, ki ga že grade. S tem vodovodom bodo ustrezno oskrbovana naselja Dolsko, Kamnica, Senožeti, Laze, Klopce. Za dokončanje predvidenega sistema je treba zgraditi:

- tlačni cevovod do vodohrama pri Sv. Heleni,
- gravitacijski vodovod do naselja Senožeti,
- tlačni cevovod do Laz in
- vodohram Laze.

Za naselje Klopce je treba zgraditi:

- prečrpalnico in
 - tlačni cevovod do obstoječega črpalnišča v Klopcah.
- Za celotni sistem je izdelana programska rešitev. Potrebno je izdelati lokacijsko dokumentacijo in projekte za izvedbo.

Z dosedaj zbranimi sredstvi je že realiziranih cca 25% vseh del, vložiti pa je potrebno še sredstva v višini 1176 milijonov dinarjev.

Z gradnjo naslednjih faz bo moč pričeti v letu 1988 in končati do 1990. leta.

Vodovod Horjul

V KS Horjul so naselja z neustrezno oskrbo z vodo: Horjul, Vrzenec, Zaklanec, Ljubogojna, Podolnica, Brezje ter Žažar. Krajanje teh naselij so v letu 1984 namenili lastna sredstva, da bi pričeli reševati probleme neustrezne oskrbe z vodo. Skupaj z Območno vodno skupnostjo Ljubljana – Sava so že vložili v sanacijo sistema za oskrbo z vodo okoli 30 milijonov dinarjev. Izvajalci so pričeli delno obnavljati obstoječe objekte in graditi večji vodohram.

Za dokončno ureditev oskrbe z vodo v naseljih: Vrzenec, Ljubogojna, Horjul, Zaklanec, Podolnica, Brezje in Žažar je potrebno raziskati nov vodni vir pod Kurjo vasjo, zgraditi zajetje in čistilno napravo za pitno vodo ter tranzitni cevovod Kurja vas – Brezje. Poleg tega je potrebno zgraditi povezovalne cevovode od tranzitnega cevovoda do omenjenih naselij. Za Žažar bo potrebno zgraditi še prečrpalno postajo.

V okviru IV. samoprispevka bi v smislu celotnega vodovodnega sistema zgradili povezovalni cevovod Horjul – Vrzenec ter Zaklanec – Podolnica. Kraji: Brezje, Podolnica – Zaklanec, Lesno Brdo in Žažar ostanejo kot lokalni vodovod.

Izdelana je programska rešitev, PZI bo izdelan v letu 1988. Z deli bi lahko pričeli v letu 1988.

Doslej je bilo za vodovod Horjul vloženi 30 milijonov dinarjev. Potrebni je še 290 milijonov dinarjev.

Vodovod Turjak

Pri pregledu hidrogeoloških razmer na obravnavanem območju smo ugotovili, da obstajajo realne možnosti za zajem dveh močnejših vodnih virov nesporne kvalitete in

predvidevamo, da bosta v perspektivi dva vodovodna sistema in sicer:

– Selo – Dednik

– Rob – Velike Lašče – Turjak

Z graditvijo sistema Turjak – Dobropolje bo urejena preoskrba z vodo naslednjih naselij: Veliki Osolnik, Mali Osolnik, Prazniki, Četež, Turjak, Mali in Veliki Ločnik ter Gradež.

Predvidena gradnja vsebuje:

– priključek na obstoječi tranzitni vodovod Zvirče – Dobropolje

– črpalnišča

– več vodohramov, prečrpalnic ter drugih potrebnih objektov in okrog 8 km cevovodov.

Doslej vložena sredstva so prispevali krajanje sami, Komunalna skupnost Grosuplje in OVS Ljubljana – Sava.

Potrebni pa je še 570 milijonov dinarjev. Za celoten sistem je pripravljena programska rešitev, dela pa bo moč dokončati do leta 1990.

Vodovod Svetje–Medvode–Vikrče;

Medvode–Zbilja–Smlednik

Na območju krajevnih skupnosti Medvode, Pirniče in Smlednik je problematična oskrba z vodo v naseljih, ki leže na koncu vodovodnega omrežja, kot tudi v večjih skoncentriranih naseljih zaradi slabe prepustnosti cevovodov. Posebej kritična je oskrba z vodo v Smledniku, Hrašah in Dragočajni. Ta naselja dobivajo vodo iz Kranja. Zastarela in neustrezna je tudi oprema obstoječih vodnjakov v Svetju.

Predvidena je rekonstrukcija vodnjakov v Svetju ter gradnja novih napajalnih cevovodov od črpalnišča prek Save do Vikrč in od Medvod prek Zbilja do vodohrama nad Smlednikom.

Izdelana je programska rešitev celotnega vodovodnega sistema za dolgoročno obdobje. Ker je predvidena gradnja po fazah, je možna izdelava projektne dokumentacije po odsekih.

Investicijska dela so ocenjena na 650 milijonov dinarjev. Z realizacijo je možno pričeti v letu 1988.

Vodovodi na območju KS Vodice, KS Bukovica – Šinkov turn, KS Edvard Kardelj in KS Gameljne

Občani KS Vodice, KS Bukovica – Šinkov turn se sedaj oskrbujejo z vodo iz vodnega vira pod Krvavcem. Obstoječe napajalno omrežje nima zadostne propustnosti, zato v končnih vodovodnih vejah primanjkuje vode. Tudi vodohrami imajo premajhne zmogljivosti oziroma še niso vsi zgrajeni.

Na ogroženem območju so naselja: Zapoge, Dobruša, Dornice, Vodice, Bukovica, Šinkov turn, Selo, Polje, Vesca in Skaručna. Tu živi in dela cca 4000 prebivalcev. Ta številka naj bi se sodeč po srednjeročnem programu stanovanjske gradnje povečala za okrog 600 prebivalcev.

Predvidena je gradnja naslednjih vodovodov in objektov:

- rezervoar nad naseljem Selo,
- dograditev rezervoarja Repnje,
- povečava rezervoarja Bukovica,
- povezovalni vodovod nad naseljem Polje in Vesca,
- ojačitev požarnega sistema,
- povezava vodovoda pod rezervoarjem Bukovica,
- postavitve vodovoda ob farmi,
- soviaganje v skupne programske investicije na primarnem viru.

Za predvidene vodovode in objekte že obstaja programska rešitev, pričetek del pa je predviden za začetek leta 1989.

Na območju KS Edvarda Kardelja in KS Gameljne sedaj prebiva cca 3500 ljudi, zgrajena pa je tudi industrija. V bližnji prihodnosti bo na tem področju prebivalo cca 5500 ljudi, kasneje pa še več. Krajanje, kakor tudi industrija so sedaj oskrbljeni z vodo pretežno iz vodovodnega sistema Tacen–Šmartno–Gameljne, delno po iz časasnih vodnih virov. Ta vodooskrba je neustrezna tako glede na vodne vire, kakor tudi zaradi premajhnih profilov vodovodnih napeljav. Predvi-

deno je nadaljevanje gradnje napajalnega vodovoda v Gameljnah ter dodatne raziskave vodnih virov za naselje Rašica.

Za napajalni vodovod obstaja že delna dokumentacija.

Območje vseh krajevnih skupnosti bo v končni fazi oskrbovano iz vodnega sistema Skaručna, ki bo predvidoma zgrajen po letu 1990.

Za našete investicije je potrebno 300 milijonov din.

Vodovodi Besnica

Naselja v Besniški dolini in kraji, ki so nad dolino, dobivajo vodo iz petih lokalnih vodovodov. Voda je neustrezna, ob suši pa je zmanjkujeta. Neustrezno preskrbo z vodo imajo naselja: Mali vrh, Veliko in Malo Trebeljevo, Prežganje, Volavljje, Janče, Gaberje, Vnajarji ter Zgornja in Spodnja Besnica. V teh naseljih živi zdaj okrog 1300 prebivalcev. Tod so tri osnovne šole in kmečki turizem.

Nov vodovodni sistem bo oskrboval z vodo vsa navedena naselja, ter povezoval vse ustrezne obstoječe vodovodne objekte v enoten sistem. Omogočen bo razvoj intenzivne živinoreje in gradnja novih stanovanjskih objektov v območju KS Besnica.

Program del je dokaj obsežen, obsega pa:

- zajetje,
- cevovod za nižinsko cono do Spodnje Besnice,
- prečrpalnico za II. višinsko cono,
- vodovod do vodohrama na Malem vrhu,
- vodohram zmogljivosti 150 kubičnih metrov,
- gravitacijski cevovod med naselji Mali vrh – Trebeljevo – Prežganje – Volavljje,
- prečrpalnico v Gornji Besnici,
- vodovod do Gaberja,
- razširitev vodohrama v Gaberju ter gravitacijski cevovod od Gaberja do Vnajarjev.

Skupna dolžina novih vodovodov bo okrog 16 kilometrov. Izdelana je programska rešitev vodovodnega sistema in opravljene so bile raziskave vodnega vira. Vodni vir je zaščiten z odlokom.

Celotno investicijo ocenjujejo na 1202 milijona din.

Lokacijsko odločbo bo možno pridobiti v letu 1988, začetek gradnje I. faze je predviden v 1989. letu in dokočanje 1991. leta.

SANACIJA LOKALNIH VODOVODOV

Vzdrževanje zdravja ni mogoče brez zadostnih količin zdrave pitne vode, ki jo potrebujejo ne le za prehrano, ampak tudi za vzdrževanje osebne, stanovanjske in komunalne higiene.

Pri vodovodih, kjer je voda vedno ali le občasno (najpogosteje ob obilnih padavinah) bakteriološko neprimerna, je nevarnost hidričnih epidemij stalna. Najpogostejše so hidrične epidemije trebušnega tifusa, salmonelle, griže in nalezljive zlatenice. Na področju vodovoda Ig je že bila hidrična epidemija griže med novoletnimi prazniki 1983/84 v naseljih Ig, Kot, Staje, Iška vas, Iška Loka in Matena. Zdravstvena služba je prijavila 363 primerov bolezni, a bolnikov je bilo gotovo še več, ker vsi verjetno niso iskali zdravniške pomoči. Epidemija je izbruhnila čeprav je bilo poleg kloriranja za področje iškega vodovoda odrejeno tudi prekuhanje pitne vode. V izredno težkem položaju je tudi Zavod za varstvo in delovno usposabljanje otrok in mladostnikov v Dragi pri lgu, kamor dovažajo vodo s cisternami, kljub temu pa prihaja v zavodu občasno do hišnih epidemij črevesnih nalezljivih bolezni.

Na območjih, kjer ni urejena preskrba z zdravno pitno vodo, si težko zamišljamo tudi nemoteno delovanje obratov živilske industrije za družbeno prehrano, pa tudi šol in vrtcev. Strokovnjaki Univerzitetnega Zavoda za socialno medicino in higieno v Ljubljani navajajo rezultate 3457 brisov na snaznost iz leta 1985, odvzetih v osnovnih šolah in vrtcih na območju z

neustrezno preskrbo z vodo. 20% brisov je bilo bakteriološko pozitivnih.

Doslej so bile na lokalnih vodovodih opravljene le najnujnejše izboljšave, ki so pomenile le zasilne in začasne rešitve. Sistematično in strokovno pravilno delo pri reševanju preskrbe z vodo smo venomer odlagali. Čas je, da se lotimo tudi te akutne problematike mesta Ljubljana. Za to govori dejstvo, da imamo 116 lokalnih vodovodov, pri katerih je voda stalno ali občasno bakteriološko oporečna.

Pri higijensko neustreznih vodovodih je še posebej nevarno, če vdrejo kemične snovi v pitno vodo, ker lahko povzročijo množične zastrupitve. Ob nekontroliranem odlaganju odpadnih snovi v okolje je do takšnih primerov že prišlo.

Strokovna komisija pri DO Vodovod-Kanalizacija proučuje stanje navedenih 49 lokalnih vodovodov ter izdeluje predlog za njigovo sanacijo. Ta predlog bo vseboval najnujnejša dela, ki bodo omogočila izboljšanje kakovosti vode in zagotovitev potrebnih količin vode. Vključili pa bo tudi potrebno sanacijo vodovodnega omrežja ter objektov in naprav, vključno strojno ter električno opremo, naprave za dezinfekcijo in potrebno avtomatiko.

V okviru navedenih ukrepov bo mogoče okrepiti požarno varnost prizadetih naselij. Izboljšanje oskrbe je zlasti pomembno v sušnem obdobju, saj bo na tak način mogoče zmanjšati stroške, ki nastajajo z dovozom vode na deficitarna področja.

Prednostni vrstni red sanacije lokalnih vodovodov bo izdelan na podlagi dela strokovne komisije. Roki za izvedbo bodo določeni z letnimi plani.

Občina Moste-Polje

1. Tuji grm v KS Besnica,
2. Dolgo brdo v KS Besnica,
3. Javor v KS Besnica,
4. Bizovik v KS Bizovik,
5. Sadinja vas v KS Zadvor
6. Šentpavel v KS Zadvor,
7. Dolsko-Osredki v KS Dolsko,
8. Križevska vas in šol v KS Klopce

Občina Šiška

9. Topol I v KS Trnovec–Topol,
10. Topol II v KS Trnovec–Topol
11. Vaše v KS Vaše–Goričane,
12. Preska v KS Preska,
13. Žlebe–Planina v KS Preska,
14. Sudenčica–Žlebe v KS Preska,
15. Seničica–Žlebe v KS Preska

Občina Vič-Rudnik

16. Dole pri Škofljici v KS Škofljica
17. Lanišče v KS Škofljica
18. Dobravica v KS Ig,
19. Visoko v KS Golo–Zapotok,
20. Golo in Škrilje v KS Golo–Zapotok
21. Velike Lašče v KS Velike Lašče,
22. Dvorska vas v KS Velike Lašče,
23. Srebotnik v KS Velike Lašče,
24. Podžaga v KS Velike Lašče,
25. Kaplanovo v KS Velike Lašče,
26. Karlovica–Borovec v KS Velike Lašče,
27. Dolščaki v KS Velike Lašče,
28. Skrolovica v KS Velike Lašče,
29. Bavdki v KS Rob,
30. Ščurki v KS Turjak,
31. Kurja vas v KS Horjul,
32. Dobrova v KS Dobrova,
33. Podsmreka (stari) v KS Dobrova,
34. Podsmreka (novi) v KS Dobrova,

35. Selo pri Dobrovi v KS Dobrova,
36. Komanija v KS Dobrova,
37. Hruševo v KS Dobrova,
38. Osredok pod Topolom v KS Dobrova,
39. Šentjošt-Suhi dol v KS Horjul,
40. Žažar v KS Horjul,
41. Butajnova v KS Horjul,
42. Lesno brdo v KS Horjul,
43. Brezje pri Dobravi v KS Dobrova,
44. Praproče I v KS Polhov Gradec,
45. Praproče II v KS Polhov Gradec,
46. Hrastnice v KS Polhov Gradec,
47. Dvor-Dolenja vas v KS Polhov Gradec,
48. Črni vrh v KS Črni vrh,
49. Orle v KS Lavrica

ZAŠČITA VARSTVENIH PASOV VODNIH VIROV

IZGRADNJA KANALIZACIJE NA OBMOČJIH VODARN

Večina prebivalcev Ljubljane in njene bližnje okolice se oskrbuje s pitno vodo iz podtalnice, ki jo črpamo v vodarnah Kleče, Šentvid, Hrastje, Jarški brod, Črnuče in Brest. Da bi te vodne vire zaščitili, je bil na SML sprejet Odlok o varstvenih pasovih vodnih virov.

Med najpomembnejšimi tehničnimi ukrepi za zaščito talne vode je gradnja kanalske mreže za odvod odpadne vode na območju varstvenih pasov in tudi čiščenje te vode, če izliv iz kanalizacije neposredno ogroža podtalnico.

V srednjeročnem obdobju 1981–1985 smo pričeli v Ljubljani graditi kanalizacijo za zaščito podtalnice vodarn Kleče, Hrastje in Brest. Občutna dosedanja vlaganja v gradnjo kanalizacije in razpoložljiva sistemska finančna sredstva ne zadoščajo. Ob sedanjem prilivu sredstev bi nujno potrebne naloge izpeljali šele po letu 2000. Dolgi roki izvedbe za zaščito podtalnice pomenijo nenehno nevarnost začasnega ali trajnega onesnaževanja posameznega vodnega vira, kar resno ogroža oskrbo prebivalstva z zdravo pitno vodo.

Potrebno je zgraditi cca 21,5 kilometra kanalov na območju prvega in drugega varstvenega pasu vodarne Hrastje v KS Zadobrova–Sneberje, Šmartno in Tomačevo–Jarše, vodarne Jarški brod v KS Nadgorica–Ježa, vodarne Kleče v KS Savlje–Kleče, vodarne Šentvid in Vižmarje–Brod. Za zaščito vodarne Brest je treba končati gradnjo kanalskega sistema lška vas–lg s čistilno napravo na lgu. Naložba zajema gradnjo kanalizacije na območjih, kamor je že segla urbanizacija, a še ni možnosti priključka na javno komunalno mrežo.

Program del

Med investicijska dela so zajeta:

Urejanje kanalizacije **na območju vodarne Kleče**, ki zajema gradnjo kanalske mreže in dveh črpališč. Skupna dolžina kanalov je 3950 metrov. Investicija je ocenjena na 389.400.000 dinarjev.

Urejanje kanalizacije **na območju vodarne Šentvid**, ki zajema gradnjo kanalske mreže s skupno dolžino kanalov 350 metrov. Investicija je ocenjena na 26.400.000 dinarjev.

Urejanje kanalizacije **na območju vodarne Hrastje**, ki zajema gradnjo kanalske mreže s skupno dolžino kanalov 15.774 metrov in lovilca olj. Naložba je ocenjena na 1.071.400.000 dinarjev.

Urejanje kanalizacije **na območju Jarškega Broda**, ki zajema gradnjo kanalske mreže s skupno dolžino kanalov 1315 metrov. Investicija je ocenjena na 114.400.000 dinarjev.

Urejanje kanalizacije **na območju vodarne Brest**, ki zajema gradnjo kanalske mreže in gradnjo II. faze čistilne naprave lg. Naložba je ocenjena na 598.400.000 dinarjev.

Skupaj potrebujemo 2200 milijonov dinarjev. Za območje varstvenih pasov vodnih virov je tehnična dokumentacija v pretežni meri že izdelana. Čeprav so projekti za izvedbo že izdelani, pa bo za gradnjo kanalizacije treba pridobiti še lokacijsko odločbo na območju vodarne Šentvid; za gradnjo kanalov po ulicah Franje Koširjeve in Spomeniške ulice še lokacijsko odločbo na območju vodarne Šentvid; za gradnjo investicijske programe. Zaradi obsežnega in zamudnega dela, zlasti pri urejanju zemljiške problematike, bo mogoče pričeti z delom v začetku leta 1987. Dela bodo zaključena do konca leta 1990.

NOSILCI NALOG:

Komunalna skupnost ljubljanskih občin,
DO Vodovod – Kanalizacija Ljubljana,
Krajevne skupnosti

INVESTITOR:

DO Vodovod – Kanalizacija, TOZD Mestni vodovod; za objekte povezovalnega sistema, lokalne vodovodne sisteme in vodovodne objekte na ljubljanskem gradu,

DO Vodovod – Kanalizacija, TOZD Kanalizacija; za izgradnjo kanalizacije za zaščito varstvenih pasov vodnih virov

Krajevne skupnosti za sanacijo lokalnih vodovodov

ODGOVORNE OSEBE:

Drago Lipič, dipl. ing. geod., glavni direktor DO Vodovod – Kanalizacija Ljubljana, dr. Jože Kolar, dipl. ing. gr., namestnik glavnega direktorja DO Vodovod – Kanalizacija France Karpe, dipl. ing. str., direktor DO Vodovod – Kanalizacija, TOZD Mestni vodovod; Predsedniki svetov KS (za lokalne vodovode)

OSTALI OBJEKTI IN NAPRAVE ZA IZBOLJŠANJE OKOLJA

IZGRADNJA CENTRALNE ČISTILNE NAPRAVE

Centralna čistilna naprava Ljubljana je nujen sestavni del osrednjega kanalskega sistema Ljubljane. Temeljna naloga le-tega je varovanje vodnih virov, iz katerih se oskrbuje z vodo pretežni del prebivalstva in industrije na območju ljubljanskih občin.

Na ta sistem je sedaj priključenih okrog 250.000 prebivalcev in vsa pomembnejša industrija na območju Ljubljane. Količina onesnaženja, ki ga sistem zajema in odvaja v Ljubljano v Zalogu, neposredno nad njenim izlivom v Savo, je enaka onesnaženju, ki bi ga povzročilo mesto z enim milijonom prebivalcev.

Z izlivom neočiščene odpadne vode mesta Ljubljane je ogrožena vodna oskrba prebivalcev v številnih naseljih vzdolž Save, saj je vodna oskrba povsod vezana na reko Savo. Z gradnjo čistilne naprave, v kateri bomo čistili odpadno vodo Ljubljane, podobno kot je to že uresničeno v Škofji Loki in Kranju, bomo pripomogli k temu, da bo reka Sava zopet čista.

S tem bodo tudi izpolnjena določila Druženega dogovora o skupnih ukrepih za preprečevanje onesnaževanja in izboljšanja kvalitete vode v porečju reke Save, ki so ga podpisale vse jugoslovanske občine, katerih območje leži ob tej reki.

Na temelju doslej opravljenih meritev in analiz, potrebuje Ljubljana že sedaj čistilno napravo, v kateri bo mogoče očistiti sto petdeset tisoč kubičnih metrov odpadne vode dnevno.

V kritičnem obdobju najnižjih vodostajev na rekah Ljubljani in Savi je potrebno zagotoviti 50–60% učinek čiščenja.

Opadno vodo iz nekaterih industrij bo treba pred priključkom na osrednji kanalski sistem ustrezno pripraviti s prečiščenjem, v nekaterih primerih pa tudi izločiti posamezne strupene snovi, sicer naprava ne bi zanesljivo delovala.

Naprava je zasnovana tako, da bo mogoče v končni fazi izgradnje njeno kapaciteto povečati na dnevni dotok 240.000 kubičnih metrov, učinek pa na 95 odstotkov.

V prvo fazo gradnje čistilne naprave bodo zajeti objekti za grobo mehansko čiščenje, objekti za izločanje usledljivih, po potrebi pa tudi lebdečih in dela raztopljenih snovi ter naprave za presnovo in zgoščevanje blata.

Pri presnovi blata, izločenega v postopku čiščenja, ki bo potekala v zaprtih ogrevalnih gniliščih, se bodo organske snovi v blatu v veliki meri razkrojile, s tem bomo pridobili gniliščni plin (v glavnem metan). Ta plin bo osnova za energijsko oskrbo čistilne naprave, saj bo poganjal plinske motorje in dajal potrebno energijo za ogrevanje gnilišč.

Mineralizirano blato bo zgoščeno, kar bo omogočilo mešanje blata s trdimi komunalnimi odpadki na odlagališču komunalnih odpadkov. Promet blata bo urejen tako, da ne bo potekal skozi obstoječe naselje Zalog. Mešanica komunalnih odpadkov in presnovljenega blata iz čistilne naprave se stabilizira hitreje kot sami komunalni odpadki, s tem je zmanjšana tudi nevarnost nastajanja neprijetnih emisij na odlagališču komunalnih odpadkov.

Gradnja centralne čistilne naprave Ljubljana, ki spada med najpomembnejše komunalne objekte v našem mestu, je zahtevala že v svoji zasnovi obsežna in strokovno zahtevna pripravljala dela. Tako potekajo sistematične meritve in analize že od leta 1975. Opravljene so bile tudi številne študije in raziskave, ki zajemajo predvsem tehnološke probleme. Za napravo je že izdelan lokacijski načrt, ki je predložen pristojni občinski skupščini. Strokovnjaki SMELTA s številnimi sodelavci pripravljajo projektno dokumentacijo, ki bo izdelana v mesecu oktobru tega leta in bo služila za razpis.

Med tehnično pomembna in materialno zelo zahtevna že opravljena dela spadata dograditev povezovalnega kanala vse do centralne čistilne naprave, kakor tudi odkup zemljišča za čistilno napravo.

Doslej je bilo v navedena in druga dela vloženi dve milijardi dinarjev, za gradnjo centralne čistilne naprave same pa bo potrebno vložiti še 9,5 milijarde dinarjev. 30 odstotkov zneska naj bi zagotovili s četrtim samoprispevkom.

Začetek del je možen v letu 1987, ob koncu srednjeročnega obdobja pa naj bi bila prva faza centralne čistilne naprave zgrajena in naj bi pričela obratovati.

Investitor centralne čistilne naprave bo delovna organizacija Vodovod-Kanalizacija, nad realizacijo naloge bdi Svet centralne čistilne naprave, ki ga je imenoval Izvršni svet Skupščine mesta Ljubljane. Ta svet sestavljajo priznani jugoslovanski strokovnjaki za področje čiščenja odpadne vode in vidni družbenopolitični delavci.

ODGOVORNE OSEBE:

Drago Lipič, dipl. ing. geod., glavni direktor DO Vodovod-Kanalizacija Ljubljana,
dr. Jože Kolar, dipl. ing. gr., namestnik glavnega direktorja DO Vodovod-Kanalizacija,
Tome Zevnik, direktor DO VO-KA, TOZD Kanalizacija

IZGRADNJA ODLAGALIŠČA KOMUNALNIH ODPADKOV

Na podlagi raziskave alternativnih lokacij in idejne rešitve sanitarnega deponiranja odpadkov se je Ljubljana v svojem dolgoročnem planu razvoja do leta 2000, v srednjeročnih dokumentih občin in mesta ter v planih in programih Komunalne skupnosti ljubljanskih občin, opredelila za gradnjo centralnega odlagališča odpadkov na Barju, južno od obstoječega smetišča.

Varno, higiensko neoporečno odlaganje odpadkov zahteva tehnologijo, ki sicer ni poceni, je pa cenejša, če je na eni sami lokaciji in če zagotavlja prostor za odlaganje odpadkov za več desetletij. Projekt urejanja novega odlagališča je zasnovan tako, da se najprej zgradi obodni nasip okoli deponije (tega že grade) in nato odpadke odlagajo v pasovih od severa proti jugu. S tem je čelo obrnjeno vedno proč od naselij in zavarovano z obodnim nasipom.

Naselja bodo vizualno in ekološko zaščitena tudi, ko bodo po severovzhodni brežini odlagališča gostejše zasajana drevesa. Širjenje smrada bo preprečilo znotraj deponijskega telesa vzpostavljeno odsesavanje bioplina oziroma stalen podtlak. Da ne bo možen dostop, bo okrog odlagališča zgrajena ograja, razpihani papir in druge predmete pa bodo ustavljali posebni prenosni mrežasti panoji ob čelu deponije.

Tehnologija odlaganja odpadkov predvideva gradnjo večih objektov in uveljavitev ukrepov, s katerimi bo preprečeno onesnaževanje bodisi zraka s smradom iz deponijskih plinov, bodisi podtalnice in vodotokov z onesnaženimi izcednimi vodami. Tako sta predvidena nasipavanje odpadkov na prej pripravljeno nepropustno podlago iz elektrofiltrskega pepela na površini skoraj 40 ha in gradnja 3 kilometre dolgega nepropustnega nasipa okrog deponije, ki bo prav tako izdelan iz elektrofiltrskega pepela.

Z moderno tehnologijo, kakršna je predvidena na novem odlagališču, bo izdelanih več postopkov, ki bodo vplivali tudi na ekonomičnost investicije. Med temi je uvajanje tako imenovanega »prisilnega odplinjevanja«. Pri tem postopku odsestavajo bioplin iz razpadajočih odpadkov po prej vgrajenih dreznih cevih. Z bioplinom bomo proizvajali električno energijo za potrebe odlagališča in bližnjih objektov.

Centralno odlagališče odpadkov Barje bo lahko sprejemalo le komunalne odpadke kot so: gospodinjstvi, ulični in gradbeni odpadki, kondicionirane in dehidrirane gošče iz uličnih jaškov in čistilnih naprav komunalnih odplak, elektrofiltrski pepel iz toplarne, izrabljeni livarski pesek in razne odpadke, ki niso nevarni.

Predvidena letna zmogljivost odlagališča je 700.000 kubičnih metrov odpadkov za dobo več kot 20 let. Tako velika količina odpadkov zahteva, da uvedemo najsodobnejšo tehnologijo, sodobno mehanizacijo, stroge sanitarne ukrepe za varstvo okolja in dobro organizirano strokovno usposobljeno službo.

Za to investicijo je bil že v letu 1980 izdelan in v letu 1983 dopolnjen investicijski program, ki je predvideval realizacijo odlagališča v šestih letnih etapah. Od teh so bile prve tri v letih 1983, 1984 in 1985 že realizirane v načrtovanem obsegu, četrta etapa je v gradnji, predvideni sta še dve etapi v letih 1987 in 1988.

Program del

V prvih treh etapah so poleg raziskav s področja hidrologije, geologije, hidrometeorologije, arheologije in vpliva na okolje ter odkupa zemljišč opravili pripravljala dela in zgradili naslednje večje objekte:

- začasni most z dostopno cesto,
 - delovno ploščad odlagališča,
 - novi armiranobetonski most prek potoka Cernovec,
 - novo asfaltno dovozno cesto,
 - elektronsko kamionsko tehtnico,
 - delno pripravo odlagališčnega prostora,
 - meteorno in fekalno kanalizacijo na delovni ploščadi,
 - krajinsko in ekološko sanacijo stare deponije.
- V zadnjih dveh etapah bo potrebna še:
- gradnja objektov upravljanja in varovanja (garderobe, sanitarije, prehrana zaposlenih in podobno)
 - gradnja objektov za vzdrževanje naprav in mehanizacije,
 - gradnja garažnih in skladiščnih objektov,
 - dokončna izgradnja komunalne infrastrukture,
 - gradnja in oprema zaklonskih,
 - gradnja obodne ceste in jarkov za meteorno vodo,
 - gradnja sistema zajemanja in zbiranja izcednih vod v bazenih,
 - gradnja sistema prisilnega odplinjevanja z izkoriščanjem bioplina za električno in toplotno energijo,
 - dokončna krajinska in ekološka sanacija stare deponije.
- Investitor je za celotni program odlagališča že odkupil

potrebno zemljišče ter pridobil lokacijsko dovoljenje za vse objekte in naprave na deponiji. Gradbeno dovoljenje pridobiva skladno z investicijskim programom in s programi letnih etap ter zagotavljanjem sredstev. Trenutno pridobiva gradbeno dovoljenje za tehnologijo odlaganja ter gradnjo vodovoda in elektrike po dovozni cesti do platoja v dolžini približno 1100 metrov. V prihodnjih letih bo treba pripraviti glavne projekte in pridobiti gradbena dovoljenja za preostali program.

Vrednost investicije je po investicijskem programu – po cenah iz decembra 1985 – 3613 milijonov dinarjev. Doslej je bilo v gradnjo sanitarne deponije vloženi 703 milijone dinarjev, tako da je za uresničitev zadnjih dveh etap treba zagotoviti še 2910 milijonov dinarjev.

NOSILCI NALOG:

Komunalna skupnost ljubljanskih občin,
Območna vodna skupnost Ljubljana–Sava,
Sklad stavbnih zemljišč ljubljanskih občin,
DO Komunalno podjetje Ljubljana – TOZD Javna higiena

INVESTITOR:

DO Komunalno podjetje Ljubljana – TOZD Javna higiena

ODGOVORNE OSEBE:

Janez Sluga, dipl. ing. arh., glavni direktor Komunalnega podjetja Ljubljana

Viktor Pirnat, ing. gr., pomočnik glavnega direktorja Komunalnega podjetja Ljubljana

Dušan Butina, dipl. ing. gr., direktor KPL TOZD Javna higiena

DA
BO TUDI
JUTRI
ŽIVLJENJE

Dodaten predlog mestne konference SZDL Ljubljana za delegatsko razpravo in odločanje

Mestna konferenca SZDL Ljubljana je sprejela dodaten predlog, da delegacije in zbori skupščin preučijo vključitev izgradnje vodohrama na grajskem hribu ter priključnega vodovoda in prestavitev kanalizacijskega kolektorja A-4 ob Vilharjevi cesti v program samoprispevka IV in se o tem opredelijo.

Ta predlog je bil utemeljen z naslednjim:

1. Vodohram na grajskem hribu je namenjen nujnemu izboljšanju vodooskrbe v osrednjem delu mesta, ki obsega zlasti del občin Ljubljana Center in Ljubljana Vič-Rudnik. Novi vodohram z 2000 m³ prostornine bi pomagal k zvišanju pritiska v cevovodih, k varnejši preskrbi s požarno vodo in k boljši oskrbi v primeru izpada elektrike, ko ostanejo stanovalci v višjih nadstropjih brez vode.

Ta vodohram je bil v prvotnem programu vključen v »Sanacijo grajskega pobočja« zaradi tega, ker so predlagatelji predloga programa združili vse posege na območju grajskega hriba v eno nalogo.

Potrebna finančna sredstva znašajo 458 milijonov din, od tega naj bi delež sredstev iz samoprispevka znašal 254 milijonov dinarjev, to je 55,37% investicijskega zneska oziroma 1,32% skupnih sredstev, zbranih s samoprispevkom.

2. Kanalizacijski kolektor A-4 (v prvotnem gradivu je bil

pomotoma označen z A-O) leži danes pod staro Vilharjevo cesto. Začetek izgradnje potniške postaje in izgradnja stanovanj ter drugih dejavnosti severno od Vilharjeve ceste (na območju Zupančičeve jame) pa terjata prestavitev te ceste. V obeh primerih gre za opravljene planske naloge in nosilce. Sredstva, ki so izpadla z izpadom te naloge samoprispevka, bodo morali nosilci nalog zagotoviti po drugi poti, vendar pa je potrebno začeti s kanalizacijo.

Prestavitev kolektorja v traso nove Vilharjeve ceste ne bi le omogočila, temveč tudi bistveno pospešila komunalno ufejanje tega območja. Posebej je treba opozoriti, da se kanalizacija tu nahaja na globini 9,5 metra.

Potrebna finančna sredstva znašajo 230 milijonov din, to je 1,19% skupnih sredstev, zbranih s samoprispevkom.

Če bodo skupščinski zbori po delegatski razpravi sprejeli dodatni predlog (vodohram s priključnim vodovodom in prestavitev kanalizacijskega kolektorja A-4), bi izgradnjo vodohrama s priključnim vodovodom vključili med objekte in naprave v okviru lokalnih vodovodnih sistemov, prestavitev kolektorja pa med ostale objekte in naprave za izboljšanje okolja. V tem primeru se ustrezno dopolnijo investicijski zneski in določita deleža sredstev, zbranih s samoprispevkom, tako da se skupna sredstva (19.300 milijonov din) ne povečajo.

DA
BO TUDI
JUTRI
ŽIVLJENJE

To prilogo so na podlagi delegatskega gradiva Skupščine mesta Ljubljana skupaj pripravila uredništva ljubljanskih občinskih glasil »Zbor občanov«, »Dogovori«, »Naša skupnost«, »Javna tribuna« in »Naša komuna« ob sodelovanju Operativnega štaba. Redakcija: Vlado Barabaš, Janja Domitrovič, Slavko Gerlica, Janez Snoj in Boris Tkačik. – Ljubljana, oktober 1986.